

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δευτέρα, 10 Δεκεμβρίου 2012

Προγραμματισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου 2014 – 2020 για τη νησιωτική πολιτική

1. Η θέση των νησιών στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.....	1
2. Αποτίμηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων στα νησιά μέχρι σήμερα.....	2
3. Αναφορά δυνατών σημείων, αδυναμιών, ευκαιριών και κινδύνων στα νησιά.....	7
4. Βασικές προτεραιότητες ανάπτυξης για τα νησιά.....	10
5. Αναγκαίες θεσμικές και οργανωτικές προσαρμογές.....	13

[1. Η θέση των νησιών στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον](#)

Η Νησιωτική Ελλάδα συγκροτούμενη από τα Νησιά του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου τα Ιόνια Νησιά και την Κρήτη, αποτελεί ιδιαίτερη περιοχή της Ευρώπης αλλά και της Υδρογείου με μοναδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Τα Ελληνικά νησιά με τις ιδιαιτερότητες τους υφίστανται έντονα τις επιπτώσεις της τρέχουσας αρνητικής οικονομικής συγκυρίας στην Ελλάδα, στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως.

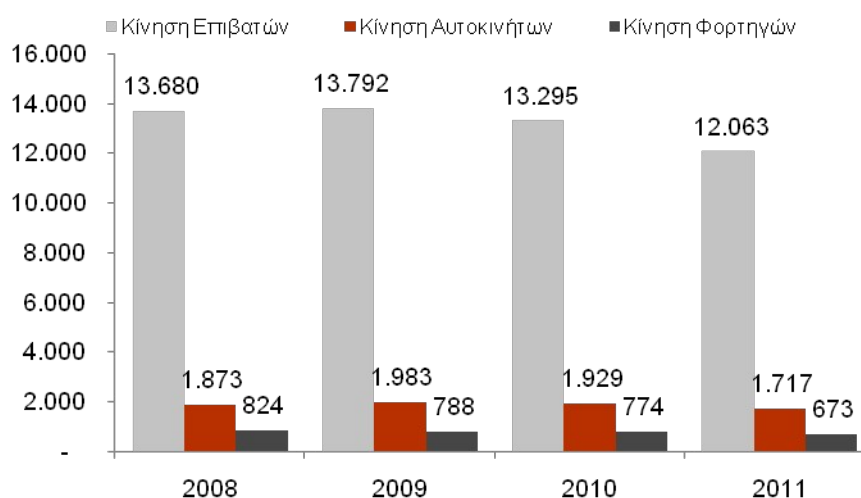
Η παρατεταμένη Ελληνική οικονομική ύφεση από το 2008 μέχρι και σήμερα επέφερε συρρίκνωση της εθνικής οικονομίας τουλάχιστον κατά 20,4 ποσοστιαίες μονάδες και καταγεγραμμένη ανεργία 23,6% το β τρίμηνο του 2012. Επίσης η στασιμότητα της Ευρωπαϊκής οικονομίας είχε ως συνέπεια την συνεχή μείωση των Ευρωπαίων αλλά και Ελλήνων επισκεπτών στα Ελληνικά νησιά που αποτελούν παραδοσιακά σημαντικό τουριστικό προορισμό. Τα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο περιφέρειας αφορούν κυρίως τη περίοδο μέχρι το 2009 οπότε και δεν μπορούν να αποτυπώσουν τη περίοδο της έντασης της κρίσης από το 2010 και μετά με αποτέλεσμα η Περιφέρεια Ν.Αιγαίου να εντάσσεται στις πλέον αναπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ με κατά κεφαλή ΑΕΠ στο 112,4 του μέσου όρου για τη περίοδο 2007-9 και οι άλλες τρεις νησιωτικές περιφέρειες Ιόνια, Κρήτη και Β.Αιγαίο στις περιοχές μεταβατικής στήριξης με 85,9, 83,2 και 75,5 αντίστοιχα.

Για τη έμμεση εκτίμηση της περιόδου που ακολούθησε μπορεί να χρησιμοποιηθούν στοιχεία που αναφέρονται στις βασικές δραστηριότητες των νησιών όπως ο τουρισμός, η οικοδομική δραστηριότητα αλλά και η συνολική κίνηση μεταφορών (αεροπορικών και ακτοπλοϊκών).

Ο τουρισμός που αποτελεί την κινητήρια δύναμη των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών εξελίξεων στα νησιά φαίνεται να έχει αντισταθεί

ικανοποιητικά τουλάχιστον σε ότι αφορά τις διεθνείς αφίξεις αφού το 2011 ξεπέρασε για τη χώρα τον αριθμό των 16 εκ. τουριστών με άνοδο σε όλους τους σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς. Βέβαια τα έσοδα από τον τουρισμό δεν φαίνεται να αυξήθηκαν δείχνοντας μια μείωση των ανά διανυκτέρευση εισπράξεων και συνολικά της τουριστικής δαπάνης.

Αντίθετα με τον διεθνή τουρισμό, ο εσωτερικός τουρισμός φαίνεται να έχει πληγεί σημαντικά όπως απεικονίζει η δραματική μείωση στην ακτοπλοϊκή επιβατική κίνηση (ποσά σε χιλιάδες). Το υψηλό για πολλούς κόστος μετακίνησης με τις αυξημένες τιμές των καυσίμων σε συνδυασμό με τη μείωση των εισοδημάτων απειλούν τόσο τη βιωσιμότητα των νησιωτικών κοινωνιών όσο και αυτή των ακτοπλοϊκών εταιριών.

Επίσης σημαντική υπήρξε η μείωση της οικοδομικής δραστηριότητας, αποτέλεσμα της επικρατούσας ύφεσης φαίνεται στον παρακάτω πίνακα που όμως φαίνεται να είναι μικρότερη από το μέσο εθνικό όρο:

Συνολική Οικοδομική Δραστηριότητα (Ιδιωτική-Δημόσια), κατά Περιφέρεια, για την περίοδο Ιουλίου 2010 - Ιουνίου 2011 και Ιουλίου 2011 - Ιουνίου 2012

	Αριθμός αδειών			Επιφάνεια (σε χιλ. m ²)			Όγκος (σε χιλ. m ³)		
	Ιούλιος 2010-Ιούνιος 2011	Ιούλιος 2011-Ιούνιος 2012	Μεταβολή %	Ιούλιος 2010-Ιούνιος 2011	Ιούλιος 2011-Ιούνιος 2012	Μεταβολή %	Ιούλιος 2010-Ιούνιος 2011	Ιούλιος 2011-Ιούνιος 2012	Μεταβολή %
Ιόνια Νησιά	1.872	1.407	-24,8	281,4	210,7	-25,1	963,9	712,8	-26,1
Βόρειο Αιγαίο	1.162	1.074	-7,6	140,3	136,2	-2,9	475,8	469,7	-1,3
Νότιο Αιγαίο	2.252	2.221	-1,4	496,4	407,5	-17,9	1.655,90	1.360,50	-17,8
Κρήτη	2.526	1.731	-31,5	624	402,4	-35,5	2.156,60	1.352,70	-37,3
Σύνολο Χώρας	40.695	32.647	-19,8	7.733,50	5.536,30	-28,4	28.259,50	21.228,10	-24,9

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν ότι ο τουρισμός και κατά συνέπεια οι νησιωτικές οικονομίες «αντιστάθηκαν» καλύτερα στη κρίση απ'ότι οι άλλες περιοχές της χώρας. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ανεργίας όπου παρά την αύξηση –ιδιαίτερα στη Κρήτη- η ανεργία στις νησιωτικές περιφέρειες παραμένει χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο (23,6% για το β' τρίμηνο έναντι 22,6% στη Κρήτη, 21,7% στο Β.Αιγαίο, 15,3% στα Ιόνια και 14,3% στο Ν.Αιγαίο).

2. Αποτίμηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων στα νησιά μέχρι σήμερα

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μέχρι σήμερα παρεμβάσεων στα νησιά θα πρέπει να γίνει με βάση κυρίως τους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020 που αποτελούν σε

μεγάλο βαθμό τους θεματικούς στόχους του νέου πλαισίου προγραμματισμού αλλά και άλλους δείκτες που κρίνονται σημαντικοί για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιφερειών.

Στη συντριπτική πλειοψηφία των δεικτών του πίνακα που ακολουθεί τα ελληνικά νησιά φαίνεται να υστερούν του μέσου ευρωπαϊκού και του μέσου ελληνικού όρου γεγονός που υπογραμμίζει την δομική υστέρηση των ελληνικών νησιών σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες σε αντίθεση με ότι δείχνει το κατά κεφαλή ΑΕΠ και το ποσοστό ανεργίας.

Τα ποσοτικά και τα ποιοτικά δημογραφικά χαρακτηριστικά είναι στις περισσότερες περιπτώσεις αρκετά δυσμενή (γήρανση πληθυσμού, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και διά βίου κατάρτισης, υψηλή πρόωρη εγκατάλειψη σχολείου), ενώ οι περιβαλλοντικές πιέσεις αυξάνονται με προβλήματα στη ποιότητα του πόσιμου νερού, στην υποβάθμιση του εδάφους (ρύπανση και ερημοποίηση), στη μείωση της βιοποικιλότητας, στην υποβάθμιση του τοπίου και του δομημένου περιβάλλοντος κλπ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ΕΕ	70	17,5	16,9	14,9	55,0	11,0	100,0		31,1	9,3	1,9	
Ελλάδα	66		18,6						25,6	2,9	0,6	
Ιόνια Νησιά	71	10,7	21,1	26,6	9,5	15,7	57,6	64,6	12,6	1,0	0,2	90,9
Βόρειο Αιγαίο	64	15,3	21,7	21,4	8,0	16,0	87,6	51,2	23,4	1,2	0,5	77,1
Νότιο Αιγαίο	67	10,6	15,3	19,1	12,5	12,2	95,8	61,0	10,8	0,7	0,1	69,5
Κρήτη	70	15,6	17,3	20,3	20,5	10,4	85,2	46,5	22,5	2,1	0,9	51,7

- % απασχόλησης (ηλικία 20-
1 64)
2 % απασχόλησης σε τομείς υψηλής τεχνολογίας
3 % Πληθυσμού άνω των 65
Πρόωρη εγκατάλειψη
4 σχολείου
Δείκτης
5 ανταγωνιστικότητας
% πληθυσμού 15-24 που δεν εργάζεται, σεν εκπαιδεύεται και δεν
6 καταρτίζεται
Καθαρό
7 εισόδημα
Δείκτης
8 Φτώχειας
Πληθυσμός με ηλικία 30-34 με υψηλό επίπεδο
9 εκπαίδευσης
% πληθυσμού ηλικίας 25-64 που εκπαιδεύεται ή
10 καταρτίζεται
11 % ΑΕΠ για Ε&ΤΑ

12 Δείκτης ευθραυστότητας στη κλιματική αλλαγή

Πηγή: 5^η Έκθεση για την Οικονομική, Κοινωνική και Εδαφική Συνοχή, Στατιστικό Παράρτημα

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν πόσο εύθραυστο είναι το αναπτυξιακό μοντέλο που έχει υιοθετηθεί συνολικά στη χώρα και ειδικά στα νησιά και την αναγκαιότητα να υποστηριχθούν δομικές αλλαγές με επιλεκτική χρηματοδότηση σε κρίσιμους τομείς όπως οι ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού, η έρευνα και καινοτομία, η απασχόληση, η διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης.

Επίσης, η ασυνέχεια του νησιωτικού χώρου έχει ως συνέπεια η κοινωνικοοικονομική λειτουργία κάθε νησιού προσλαμβάνει τα χαρακτηριστικά μιας “κλειστής οικονομίας”. Παράλληλα, ο νησιωτικός χώρος χαρακτηρίζεται από έντονη περιφερειακότητα. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη έντονων αναπτυξιακών διαφοροποιήσεων ως προς την ηπειρωτική χώρα, μεταξύ μεγάλων και μικρών νησιών που ανήκουν σε ένα διοικητικό νησιωτικό σύμπλεγμα, αλλά και εντός των νησιών, στις εσωτερικές τους ζώνες, λόγω της προβληματικής προσπελασιμότητάς τους.

Ας υπογραμμιστεί εδώ ότι στο νησιωτικό χώρο οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες έχουν πολύ μεγαλύτερη σημασία απ’ ότι στην ηπειρωτική χώρα, διότι η φυσική απομόνωση που δημιουργεί η θάλασσα, δεν επιτρέπει σχεδόν κανενός είδους “όσμωση” μεταξύ νησιών, όπως γίνεται μεταξύ των πόλεων και της ενδοχώρας τους. Παράλληλα, η φέρουσα ικανότητα του κάθε νησιού δεν μπορεί να συνδυαστεί με εκείνη των γειτονικών, έτσι ώστε να «παρακαμφθούν» προβλήματα στενότητας πόρων, ανθρώπινων και φυσικών.

Επομένως, το νησί πρέπει να αποτελεί τη βασική μονάδα ανάλυσης και σχεδιασμού, γεγονός που πρέπει να αποτυπωθεί και στο διοικητικό σύστημα, διαφοροποιώντας το από εκείνο της ηπειρωτικής χώρας.

3. Αναφορά δυνατών σημείων, αδυναμιών, ευκαιριών και κινδύνων στα νησιά

Θεματικός Στόχος	Δυνατά Σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	Υπαρξη δυναμικών ΑΕΙ και ισχυρών ερευνητικών κέντρων στη Κρήτη	Πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν πραγματοποιούν έρευνα σε συνδυασμό με την ανυπαρξία θεσμών μεταφοράς τεχνογνωσίας.	Η ελκυστικότητα της νησιωτικής Ελλάδας για εγκατάσταση (κυρίως ξένων) ερευνητών εφόσον υπάρξουν οι βασικές υποδομές	Η κρίση περιορίζει τους δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους που μπορούν να αντληθούν για έρευνα και καινοτομία
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας των ΤΠΕ	Ικανοποιητική υλοποίηση των υποδομών σε ΤΠΕ	Μικρή διείσδυση σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά εξ αιτίας της φύσης τους, του επιπέδου εκπαίδευσης και της έλλειψης ελκυστικού περιεχομένου σε καίριους τομείς (τουρισμός, διοίκηση, υγεία)	Η ανάπτυξη των ΤΠΕ προσφέρει ιδανική ευκαιρία για βελτίωση της ελκυστικότητας των νησιών με μείωση της απομόνωσης	Δημιουργία νέων συνθηκών κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού λόγω ηλεκτρονικού αναλφαβητισμού
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, και του πρωτογενή τομέα (γεωργία, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες	Πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα	Πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να καινοτομήσουν και γενικά να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις της αγοράς Αδυναμία νησιωτικών επιχειρήσεων για παραγωγή χαμηλού κόστους Ανθρώπινο δυναμικό με περιορισμένες δεξιότητες	Η στροφή της παγκόσμιας κοινότητας σε προϊόντα και υπηρεσίες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ασφαλή προϊόντα σε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον	Ανταγωνισμός από χώρες χαμηλού κόστους
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων	Πλούσιο δυναμικό σε ΑΠΕ	Υψηλού κόστους παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση πετρελαίου και χαμηλή ενεργειακή απόδοση κτιρίων και επιχειρήσεων	Ανάπτυξη τεχνολογιών για εξοικονόμηση ενέργειας και για εφαρμογή ευφυών συστημάτων διανομής σε επίπεδο χαμηλής και μέσης	Δημιουργία βιομηχανικών εγκαταστάσεων ΑΠΕ που δεν λαμβάνουν υπόψη την κλίμακα των νησιών

			τάσης. Πλεονεκτήματα διείσδυσης ηλεκτρικού αυτοκινήτου	
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές				Υψηλή ευπάθεια των νησιών στη κλιματική αλλαγή
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Πλούσιο αλλά εύθραυστο φυσικό περιβάλλον	Αυξημένες πιέσεις στους περιορισμένους φυσικούς πόρους (ιδίως νερό, έδαφος βιοποικιλότητα, τοπίο) από ανθρώπινες δραστηριότητες	Η στροφή της παγκόσμιας κοινότητας προς χαμηλού οικολογικού αποτυπώματος δραστηριότητες	Κλιματική αλλαγή που θα δημιουργήσει περιορισμούς στη διαθεσιμότητα νερού, και έντονα καιρικά φαινόμενα. Η κρίση μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά σε ότι αφορά τη περιβαλλοντική προστασία
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση της συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών		Χαμηλή διασυνδεσιμότητα μεταφορικών συστημάτων που επιδεινώνει τις ελλείψεις στις υποδομές και την υψηλή εποχικότητα στη ζήτηση μεταφορικού έργου	Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών για τη διαχείριση ροών αξιοποιώντας την ευελιξία που παρέχουν οι θαλάσσιοι δρόμοι	Συνέχιση του αποκλεισμού των νησιών από τα δυτικοευρωπαϊκά δίκτυα
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας των εργαζόμενων	Πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον που επιτρέπει την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας	Ελλειψη τοπικών μηχανισμών για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας	Δυνατότητες νέου πλαισίου για κοινωνική επιχειρηματικότητα	Περιορισμένα κεφάλαια για υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής επιχειρηματικότητας και αδυναμίες θεσμικού πλαισίου
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας	Σχετικά υψηλή κοινωνική αλληλεγγύη	Ελλειψη δομών για υποστήριξη πληθυσμών που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και φτώχεια		Η κρίση αυξάνει τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση	Μικρές ομάδες για τυπική και άτυπη εκπαίδευση που επιτρέπει	Ελλείψεις στις υποδομές τυπικής εκπαίδευσης και έλλειψη δομών και προσαρμοσμένων	Ανάπτυξη δυνατοτήτων τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης με χρήση ΤΠΕ	Μείωση των δυνατοτήτων μαθητείας και απασχόλησης λόγω της κρίσης

	προσωποποιημένες υπηρεσίες	προγραμμάτων κατάρτισης και δια βίου μάθησης ειδικά στα μικρά νησιά και τις απομονωμένες περιοχές		
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης		Αδυναμία του Καλλικράτη να ενσωματώσει επαρκώς τη νησιωτικότητα σε ότι αφορά το ρόλο των Περιφερειών και την στήριξη των μικρών νησιών. Ελλειψη ειδικών ρυθμίσεων για τα νησιά στις τομεακές πολιτικές	Εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Χωρικής Προσέγγισης (CLLD) που προσαρμόζεται καλύτερα στο νησιωτικό χώρο απ'όπου λείπουν τα περιφερειακά έργα. Δυνατότητα αξιοποίησης των ΤΠΕ	Περιορισμός της παρουσίας του δημόσιου τομέα στα νησιά σε καίριους τομείς (υγεία, πρόνοια, διοίκηση κλπ) λόγω αυστηρής εφαρμογής των κριτηρίων οικονομικής αποτελεσματικότητας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

4. Βασικές προτεραιότητες ανάπτυξης για τα νησιά

Οι βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες για τον ελληνικό νησιωτικό χώρο που θέτει η ΓΓΑΙΝΠ είναι: α) ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΝΗΣΙΑ β) ΠΡΑΣΙΝΑ ΝΗΣΙΑ και γ) ΝΗΣΙΑ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ. Βασίζονται στην ανάγκη της εναρμόνισης με τους στόχους (θεματικές ενότητες) της στρατηγικής Ευρώπη 2020 εναρμονισμένοι τόσο με τις ιδιαιτερότητες όσο και της αλλαγής του αναπτυξιακού υποδείγματος των νησιών. Με βάση αυτούς τους άξονες οι Θεματικοί Στόχοι της παραγράφου 2 ιεραρχούνται ως εξής:

ΠΡΩΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των νησιών στους τομείς του τουρισμού, της γεωργίας και στον χώρο των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων μέσω της ενίσχυσης της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. (Θεματικός στόχος 3)

ΓΕΝΙΚΑ: Ο όρος «ποιότητα» για τα νησιά συνδέεται με την αξιοποίηση των ιδιαίτερων τοπικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων κάθε νησιού και με τη διασύνδεση του τουρισμού, της γεωργίας αλλά και της μικρής μεταποίησης με τις τοπικές πρώτες ύλες και με το τοπικό φυσικό και πολιτισμικό κεφάλαιο.

Οι επιμέρους προτεραιότητες γι' αυτόν τον θεματικό στόχο είναι οι ακόλουθες:

α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού στα νησιά μέσα από τη βελτίωση της ποιότητας και τη διαφοροποίηση του συνολικού τουριστικού προϊόντος

- Εμπλουτισμός και διαφοροποίηση του νησιωτικού τουριστικού προϊόντος με αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος κάθε νησιού. Ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού στα νησιά ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους.
- Βελτίωση των παρεχόμενων υποδομών και υπηρεσιών από την τοπική αυτοδιοίκηση.
- Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις τουριστικές επιχειρήσεις με την εισαγωγή της έννοιας της «υπεύθυνης επιχείρησης» που αναπτύχθηκε στο περιφερειακό πρόγραμμα καινοτομίας Β.Αιγαίου ΝΑΙΑΣ. Η δράση σκοπεύει στο να βελτιωθούν οι δεξιότητες των απασχολούμενων (επιχειρηματιών και εργαζόμενων) ειδικά των πολύ μικρών επιχειρήσεων, να εισαχθούν καινοτόμα προϊόντα, καινοτόμες διαδικασίες και υπηρεσίες που θα αυξάνουν συνολικά την τουριστική ζήτηση για τα νησιά, με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στις υπηρεσίες προβολής και κρατήσεων, χρήση τοπικών προϊόντων και προστασία περιβάλλοντος μέσα από χρηματοδότηση και σήμανση επιχειρήσεων. Δικτύωση των τουριστικών επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη και διαχείριση συνολικής νησιωτικής τουριστικής ταυτότητας (νησιωτικό τουριστικό brand name). Νησιωτική πλατφόρμα τουριστικής προβολής που θα ενθαρρύνει την δημιουργία και ανάδειξη της επιμέρους ταυτότητας και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του κάθε νησιού. Συστηματική αξιοποίηση των άτυπων δικτύων για την προβολή του τουρισμού στα νησιά με ενίσχυση της χρήσης ΤΠΕ (θεματικός στόχος 2).

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

β) Παραγωγή αγροτοκτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων ποιότητας με αξιοποίηση της παράδοσης και της τεχνογνωσίας κάθε νησιού

- Διατήρηση και ενίσχυση ήδη ανταγωνιστικών παραγωγικών δραστηριοτήτων στην νησιωτική ύπαιθρο με προώθηση της τυποποίησης της ποιότητας και ασφάλειας των αγροτικών/αλιευτικών προϊόντων των νησιών και δημιουργία προϊόντων ονομασίας προέλευσης και διασύνδεση με τουρισμό.
- Δημιουργία «καλαθιού τοπικών προϊόντων» για προώθηση εξαγωγών.
- Προστασία αγροτικού τοπίου, περιβάλλοντος και φυσικών πόρων (έδαφος-νερό) μέσα από τη προώθηση ορθών πρακτικών. Προώθηση εναλλακτικών ενεργειακών λύσεων και οικολογικών λύσεων (πχ. αξιοποίηση παραπροϊόντων).

γ) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων στα νησιά

- Έμφαση στις μεταποιητικές και τυποποιητικές μονάδες μικρής κλίμακας που χρησιμοποιούν τοπικές νησιωτικές πρώτες ύλες (τρόφιμα-ποτά). Ένταξη της παραγωγής και της προώθησης στο πολιτιστικό πλαίσιο (ιστορία –παράδοση)
- Υποστήριξη επιχειρήσεων που υιοθετούν το πρότυπο της «υπεύθυνης επιχείρησης» με εκπαίδευση εργοδοτών και εργαζομένων, αξιοποίηση τοπικών εισροών, προστασία του περιβάλλοντος (χρήση ΑΠΕ, οικολογικά πρότυπα λειτουργίας).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων με ταυτόχρονη βελτίωση του οικολογικού αποτυπώματος (Θεματικός στόχος 6)

ΓΕΝΙΚΑ: Ο όρος «πράσινα νησιά» συνδέεται με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των περιορισμένων φυσικών πόρων

α) Προστασία – Αναβάθμιση δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αστικού και εξωαστικού χώρου για βελτίωση τουριστικού προϊόντος και ποιότητας ζωής.

- Αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων, αναπαλαιώσεις κτηρίων, υπογειοποίηση δικτύων, ποδηλατόδρομοι, ανάδειξη παραλιακών μετώπων – παρεμβάσεις σε πύλες εισόδου
- Ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού μέσω της εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών (ΣΧΟΟΑΠ-ΓΠΣ) με χωροθέτηση οχλουσών δραστηριοτήτων
- Προστασία και ανάδειξη θαλάσσιου περιβάλλοντος (πχ. θαλάσσια καταφύγια, καταδυτικά πάρκα)
- Επενδύσεις σε δράσεις ανάδειξης αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων και χρήση τους ως χώρων φιλοξενίας πολιτιστικών εκδηλώσεων. (αναστήλωση και ανάδειξη μνημείων, ενοποίηση αρχ. χώρων)
- Επενδύσεις στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και τη δια βίου μάθηση μέσω της δημιουργίας θεματικών χώρων διαφύλαξης, προβολής, και εκμάθησης στοιχείων

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

που σχετίζονται με την επαγγελματική δραστηριότητα και τον τρόπο διαβίωσης των κατοίκων (θεματικοί στόχοι 8,9 και 10)

β) Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

- Βελτίωση της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και σύνδεσης τους με το τουριστικό προϊόν
- Δράσεις προστασίας και ανάδειξης της βιοποικιλότητας και του τοπίου για την συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας αλλά και για τη βελτίωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος
- Διαμόρφωση ολοκληρωμένου ενεργειακού σχεδιασμού των νησιών με βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ιδιωτικών - δημόσιων κτιρίων και επιχειρήσεων και ανάπτυξη της χρήσης των ΑΠΕ και άλλων συστημάτων. Εφαρμογή ολοκληρωμένων πιλοτικών προγραμμάτων σε επίπεδο νησιού για μείωση παραγωγής CO₂ με σεβασμό στη κλίμακα των νησιών και στη διατήρηση των πόρων τους. Δημιουργία συστήματος καταγραφής εξελίξεων (ζήτησης – προσφοράς και αποτυπώματος) στον τομέα της ενέργειας.
- Προώθηση των διαδικασιών για μείωση του όγκου των στερεών αποβλήτων που αποτίθενται στο περιβάλλον μέσω ανακύκλωσης και γενικότερα αξιοποίησης τους με στόχο τη συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- Κατασκευή των συστημάτων διαχείρισης υγρών αποβλήτων λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του νησιωτικού χώρου (διάσπαρτοι και αυξομειούμενοι πληθυσμοί) και την ευπάθεια των αποδεκτών με έργα προσαρμοσμένα στην κλίμακα των νησιών.
- Βελτίωση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση υδατικών πόρων. Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης του υδατικού ισοζυγίου ανά νησί και προετοιμασία σχεδίων διαχείρισης.
- Εφαρμογή πιλοτικών έργων στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής
- Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης περιβαλλοντικού αποτυπώματος ανά νησί και Helpdesk για ενημέρωση ενδιαφερόμενων για δράσεις βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης και μείωσης παραγωγής CO₂, για δράσεις βελτίωσης διαχείρισης αποβλήτων, για δράσεις βελτίωσης της χρήσης των υδατικών πόρων, για δράσεις διάδοσης περιβαλλοντικής πληροφορίας και διαδικασίες συμμετοχής πολιτών, εκπαίδευση πολιτών

ΤΡΙΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ. Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της νησιωτικότητας που ενισχύουν τον οικονομικό και κοινωνικό αποκλεισμό (θεματικά πεδία 8, 9, 10, 2, 11, 7, 1)

- Βελτίωση των δεξιοτήτων των νησιωτών (επιχειρηματιών, εργαζομένων και ανέργων) σε κρίσιμους τομείς για την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και περιβαλλοντική ανάπτυξη των νησιών μέσα από την ανάπτυξη της δια βίου εκπαίδευσης. Συμπλήρωση υποδομών εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής και μεταλυκειακής εκπαίδευσης για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

- Προώθηση του θεσμού της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας με στόχο την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, αλλά και αντιμετώπιση των αναγκών της συλλογικότητας σε τομείς του πολιτισμού, του περιβάλλοντος, της οικολογίας, την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων κλπ)
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του κράτους στη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες και τους επιχειρηματίες των νησιών με την ανάπτυξη εφαρμογών με χρήση ΤΠΕ ώστε να μη μετακινούνται εκτός νησιού. Ενίσχυση της λειτουργίας των ΚΕΠ.
- Κατασκευή, μετεγκατάσταση και βελτίωση των λιμενικών εγκαταστάσεων, των χερσαίων εγκαταστάσεων των λιμανιών, της σύνδεσης λιμανιού –πόλης και της σύνδεσης λιμανιών - αεροδρομίων ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων μεταφορών και να μειωθεί η συμφόρηση του δικτύου.
- Δημιουργία ευέλικτων τοπικών υποδομών-υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών-υπηρεσιών με χρήση ΤΠΕ
- Ενίσχυση της παραγωγής έρευνας προσαρμοσμένης στα θέματα με υψηλή προτεραιότητα για το νησιωτικό χώρο και της μεταφοράς τεχνογνωσίας στις επιχειρήσεις και στη διοίκηση ώστε με την ενσωμάτωση καινοτομιών να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η αποτελεσματικότητα των νησιωτικών οικονομικών και κοινωνικών δομών, αλλά και η περιβαλλοντική προστασία.
- Λειτουργία του Ερευνητικού Ινστιτούτου Νησιωτικής Πολιτικής σε συνεργασία με τα ΑΕΙ των νησιών για την υποστήριξη των αναγκαίων καινοτόμων προσαρμογών υποστηρίζοντας αυτοδιοίκηση και επιχειρήσεις με στόχο την αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου.

5. [Αναγκαίες θεσμικές και οργανωτικές προσαρμογές](#)

Στο νησιωτικό χώρο είναι απαραίτητο:

- Προσαρμογή της νομοθεσίας σε ότι αφορά τον σχεδιασμό και την αδειοδότηση έργων στα νησιά (έργα υποδομών, ενέργειας, διαχείρισης στερεών αποβλήτων, διαχείρισης υδάτινων πόρων κλπ) στις ιδιαιτερότητες του νησιωτικού χώρου που έχουν να κάνουν με τη μικρή τους κλίμακα, την έντονη αυξομείωση της ζήτησης λόγω εποχικότητας του τουρισμού, την αδυναμία εξυπηρέτησης γειτονικών νησιών, την αδυναμία εξεύρεσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για λειτουργία ειδικών εγκαταστάσεων κλπ.
- Η παροχή υπηρεσιών προς επιχειρήσεις και κατοίκους πρέπει να εξασφαλίζεται χωρίς την μετακίνηση τους εκτός νησιού Πολυδύναμος υπάλληλος
- Βελτίωση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων απαραίτητων για την υλοποίηση μελετών και έργων μέσω του περιορισμού των εμπλεκόμενων φορέων στους απολύτως απαραίτητους και μέσω της εκχώρησης αρμοδιοτήτων από τα κεντρικά Υπουργεία στον Γενικό Γραμματέα Αιγαίου και Νησ. Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου ώστε να λειτουργεί ως επισπεύδων για την ταχύτερη διεκπεραίωση τους.